

РИНОК ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА

1. Питання для обговорення

1. Загальна характеристика ринку ресурсів.
2. Пропозиція праці.
3. Особливості попиту на ресурси в різних типах ринкових структур.
4. Ринок капіталу.
5. Ринок земельних ресурсів.

2. Вправи для вирішення

Задача 1

Фірма працює на ринку досконалої конкуренції. Ціна на її готову продукцію становить 2 грн. за одиницю. Динаміка сукупного продукту в залежності від кількості найнятих робітників представлена даними в таблиці:

Таблиця

Динаміка сукупного продукту та кількості працівників

Кількість робітників, чол./день	1	2	3	4	5	6
Обсяг випуску продукції, од./день	20	50	70	85	95	100

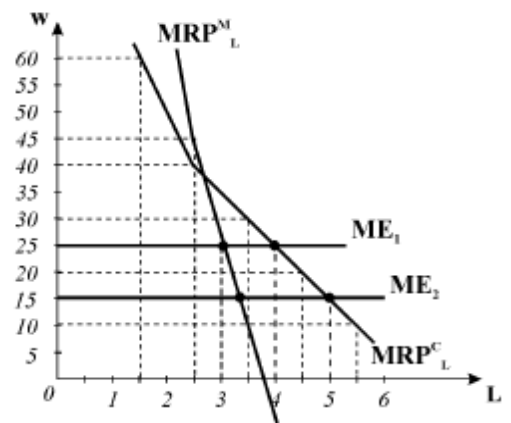
Завдання:

1. Виконайте необхідні розрахунки і побудуйте криву попиту фірми на працю.
2. Визначте, скільки робітників буде наймати фірма, якщо ставка заробітної плати становитиме 25 грн. на день.
3. Як зміниться кількість найнятих робітників, якщо ставка заробітної плати знизиться до 15 грн.?

Вирішення:

L	TP	MP_L	P	TR	MRP_L
1	20	30	2	40	60
2	50		2	100	
3	70	20	2	140	40
4	85	15	2	170	30
5	95	10	2	190	20
6	100	5	2	200	10

1. Див. розрахунки таблиці та *рис. 1* (крива MRP_L^C).
2. За ставки заробітної плати $w=25$ конкурентна фірма за правилом $MRP=ME$ найме 4-х робітників.
3. За $w=15$ фірма збільшить кількість робітників до 5.

Рис. 1.

Задача 2

Фірма нарощує виробництво, використовуючи працю і капітал, які купує на конкурентному ринку ресурсів. Ціна одиниці праці – 2 грн., одиниці капіталу – 3 грн. Граничні продуктивності і граничні доходності ресурсів представлені даними таблиці:

Одиниці ресурсу	Праця		Капітал	
	MP_L	MRP_L	MP_K	MRP_K
1	10	5,0	21	10,5
2	8	4,0	18	9,0
3	6	3,0	15	7,5
4	5	2,5	12	6,0
5	4	2,0	9	4,5
6	3	1,5	6	3,0
7	2	1,0	3	1,5

Завдання:

Визначте:

1. Скільки одиниць праці та капіталу повинна придбати фірма для мінімізації витрат виробництва 64 одиниць продукції?
2. Скільки одиниць праці капіталу повинна придбати фірма, щоб одержати максимальний прибуток?
3. Який обсяг випуску є оптимальним для фірми?

Вирішення:

K, L	MP_L	MP_L/P_L	MRP_L	MRP_L/P_L	MP_K	MP_K/P_K	MRP_K	MRP_K/P_K
1	10	5	5	2,5	21	7	10,5	3,5
2	8	4	4	2	18	6	9	3
3	6	3	3	1,5	15	5	7,5	2,5
4	5	2,5	2,5	1,25	12	4	6	2
5	4	2	2	1	9	3	4,5	1,5
6	3	1,5	1,5	0,75	6	2	3	1
7	2	1	1	0,5	3	1	1,5	0,5

1. Згідно правила оптимального співвідношення ресурсів:

$$\frac{MRP_L}{P_L} = \frac{MRP_K}{P_K}$$

Фірма мінімізує витрати виробництва 64 одиниць продукції сполученням

$$\begin{aligned} 1L + 3K \\ \frac{10}{2} &= \frac{15}{3} \end{aligned}$$

2. Згідно правила оптимального співвідношення ресурсів:

$$\frac{MRP_L}{P_L} = \frac{MRP_K}{P_K} = 1$$

Фірмі необхідно залучити $5L + 6K$.

3. Оптимальна комбінація ресурсів забезпечить виробництво $33+81 = 114$ одиниць продукції.

3. Терміни для вивчення

<i>Похідний характер попиту на ресурс</i>	<i>Ринковий попит на ресурс</i>
<i>Попит на ресурси</i>	<i>Галузевий попит на ресурс</i>
<i>Граничний продукт у грошовому вираженні</i>	<i>Монопсонія</i>
<i>Вартість граничного продукту</i>	<i>Загальна пропозиція ресурсу</i>
<i>Гранична норма заміщення доходу дозвіллям</i>	<i>Пропозиція ресурсу фірми</i>

4. Програмні питання для самостійного вивчення теми

1. Попит на ресурс та його еластичність.
2. Ефект доходу та ефект заміна на пропозицію праці зі зростанням ставки заробітної плати.
3. Мінімальна заробітна плата.
4. Профспілки та ринок праці.

5. Рекомендована література

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Ігнатюк А.І., Слухай С.В. Мікроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д.Базилевича. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 679с., с. 445-468.
2. Косік А.Ф., Гронтковська Г.Е. Мікроекономіка: навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2008. – 438 с., с. 323-364.
3. Ястремський О.І., Гриценко О.Г. Основи мікроекономіки: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 579 с.